

Asia

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto; terveysasiat 14.6.2019

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 14.06.2019

Terveysneuvosto hyväksyi päätelmät mikrobilääkeristenssin torjunnasta ja kävi keskustelun EU-rahoituksen hyödyntämisestä jäsenmaiden terveydenhuoltojärjestelmien kehittämisessä. Melko hajanaisessa keskustelussa kuultiin jäsenmailta eriäviä näkemyksiä komission ehdotuksesta kytkeä EU-varojen käyttö tiiviimmin EU:n taloudelliseen ohjausjaksoon ja jäsenmaiden sen puitteissa saamiin suosituksiin. Jäsenmaiden suuntaan toivottiin parempaa tiedotusta eri rahoitusmahdollisuuksista. Esitettiin myös toiveita paremmasta koordinaatiosta eri EU-rahoitusvälineiden välillä.

Muissa asioissa Irlannin ja Saksan valtuuskunnat nostivat esille lääkinnällisistä laitteista annetun EU-asetuksen täytäntöönpanon edistymiseen liittyvät huolet. Jäsenmaat yhtyivät huoleen laajana rintamana ja peräänkuuluttivat komissiolta tilanteen kartoittamista ja keskustelua ratkaisuvaihtoehtoista Suomen pj-kauden aikana. Saksan ehdotus asetuksen toimeenpanon määräajan (26.5.2020) lykkäämisestä sai osakseen sekä kannatusta että vastustusta. Komissio katsoi tilanteen olevan hallinnassa eikä nähnyt tarvetta määräajan siirtämiseen.

Puheenjohtajamaa tiedotti terveysteknologian arviointia (HTA) koskevan asetusehdotuksen neuvottelutilanteesta.

Suomi esitteli 1.7.2019 alkavan EU-puheenjohtajakautensa painopisteet ja päätapahtumat. Terveysneuvosto kokoontuu seuraavan kerran 9.12.2019 Brysselissä.

Luxemburgissa pidetyn kokouksen puheenjohtajana toimi Romanian terveysministeri Sorina Pintea. Suomea kokouksessa edusti perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Päätelmät mikrobilääkeresistenssin torjumisesta

Neuvosto hyväksyi päätelmät mikrobilääkeresistenssin (AMR) torjumisesta. Puheenjohtaja korosti mikrobilääkeresistenssiä kasvavana maailmanlaajuisena uhkana, jonka torjuminen edellyttää laajalaista sektorienvälistä yhteistyötä One Health -lähestymistavan mukaisesti. Myös AMR:n valtava

taloudellinen merkitys tulee tiedostaa. Puheenjohtajan mukaan päätelmien tavoitteena on vahvistaa toimia, joilla EU:sta voidaan tehdä globaalisti parhaiden käytäntöjen alue AMR:n torjunnassa.

Käydyssä lyhyessä keskustelussa puheenvuoron käyttäneet jäsenmaat korostivat nopeiden toimien tarvetta ja One Health -lähestymistavan tärkeyttä. Osa jäsenmaista odotetusti painotti uudenlaisten taloudellisten mallien tarvetta uusien antibioottien kehittämistyön tueksi, kun taas toiset peräänkuuluttivat ennen muuta olemassa olevien antibioottien järkevää käyttöä ja kokonaiskäytön vähentämistä. Keskustelussa tuotiin vahvasti esille resistenssin seurannan ja raportoinnin merkitys ja kuultiin myös vetoamus kieltää antibioottien myynti ilman lääkemääräystä.

Hollannin valtuuskunta muistutti 19.-20.6.2019 Hollannissa järjestettävästä kansainvälisestä ministeritason AMR-konferenssista. Tanska kertoi valmistelevansa yhteistyössä Maailmanpankin kanssa kansainvälisen AMR-tutkimuskeskuksen (International Centre for Interdisciplinary Solutions on AMR) perustamista Tanskaan.

Terveydenhuoltojärjestelmien muuttamiseen ja parantamiseen tähtäävien investointien helpottaminen

Puheenjohtajamaa oli melko myöhäisessä vaiheessa valmistellut neuvostoon keskusteluasiakohdan EU-rahoituksen käyttämisestä jäsenmaiden terveystalouden kehittämiseen. Keskustelun pohjana oli puheenjohtajamaan valmisteleva taustapaperi ja kysymykset, joissa jäsenmailta tiedusteltiin, miten EU:n rahoitusinstrumenttien ja rahastojen hyödyntämistä kansallisten terveyssektorin investointien tukena voitaisiin edistää ja mitkä olisivat tarkoituksenmukaisimpia keinoja eri EU-rahoitusvälineiden välisten synergioiden vahvistamiseen terveyssektorilla.

Terveyskomissaari Vytenis Andriukaitis totesi terveydenhuoltojärjestelmien kestävyuden ja resurssien riittävyyden olevan kaikille jäsenmaille ajankohtaisia kysymyksiä. Haasteet pakottavat myös jatkuvasti investoimaan järjestelmien kehittämiseen. EU-rahoituksella on tässä merkittävä rooli. Komission tavoitteena on parantaa koordinaatiota ja löytää synergioita eri rahoitusvälineiden välillä. Komissaari esitti, että EU-rahoituksen käytön tulisi jatkossa olla vahvemmin kytketty EU:n taloudelliseen ohjausjaksoon (European Semester). Komissaari viittasi siihen, että kuluvana vuonna jo 16 jäsenmaata sai semesterin osana terveysjärjestelmiään koskevan suosituksen.

Käydyssä pitkässä ja monipolvisessa keskustelussa jäsenmaat toivat esille kokemuksiaan EU-rahoituksen käytöstä terveyssektorilla. Useissa puheenvuoroissa peräänkuulutettiin terveysministereille suurempaa roolia rahoituksen käyttökohteista päätettäessä. Myös toivottiin jäsenmaiden suuntaan parempaa tiedotusta eri rahoitusmahdollisuuksista ja eri rahoituslähteiden parempaa koordinaatiota. Toisaalta useat jäsenmaat huomauttivat, että terveydenhuoltopalvelut ja niiden rahoitus ovat kansalliseen toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä. Jäsenmaiden tarpeiden tulee olla kaiken lähtökohtana.

Eriyisesti preventio ja digitaaliset palvelut nostettiin keskustelussa esiin priorisoitavina investointikohteina. Eurooppalaista tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä ja sen rahoitusta pidettiin useissa puheenvuoroissa erityisen tärkeinä.

Eriäviä näkemyksiä kuultiin siitä, tuleeko EU-rahoitusta ja sen suuntaamista kytkeä taloudelliseen ohjausjaksoon ja maakohtaisiin suosituksiin. Kaksi jäsenmaata ilmaisi olevansa tiukasti sitä vastaan, että rahoitukselle asetetaan semesteristä johtuvia kriteerejä. Toisaalta kuultiin myös komission näkemystä puoltavia kommentteja, joissa linkkiä ohjausjaksoon pidettiin tarpeellisena sen

varmistamiseksi, että EU-varat ohjautuvat koko unionin näkökulmasta tarkoituksenmukaisiin kohteisiin eikä investointeihin, jotka tulisi tehdä kansallisin varoin.

Muut asiat

- a) Lääkinnälliset laitteet: lääkinnällisistä laitteista annetun asetuksen (EU) 2017/745 täytäntöönpano**
= *Irlannin ja Saksan valtuuskuntien tiedotusasia*

Irlannin ja Saksan terveysministerit nostivat keskusteluun lääkinnällisiä laitteita koskevan EU-asetuksen täytäntöönpanon huolestuttavan tilanteen. Jollei täytäntöönpanotoimia tehosteta, riskinä on, että työtä ei saada valmiiksi täytäntöönpanon määräaikaan 26.5.2020 mennessä. Tämä voi johtaa tiettyjen laiteryhmien osalta saatavuusongelmiin. Huolta on aiheuttanut erityisesti se, että uuden asetuksen mukaisesti on saatettu toimivaltaiseksi vasta kaksi ilmoitettua laitosta (notified body), jotka arvioivat laitteiden vaatimustenmukaisuutta (hakemuksia on jonossa yli 30). Jos laitoksia ei ole nimetty riittävästi, ei uuden asetuksen mukaisia todistuksiaakaan voida myöntää riittävällä volyymillä ja aikataululla.

Irlanti ja Saksa peräänkuuluttivat täytäntöönpanotilanteen ja ongelmien asianmukaista kartoittamista sekä kansallisella että EU-tasolla ja keskustelua ratkaisuvaihtoehdoista. Sekä jäsenmaiden että komission tulisi varmistaa täytäntöönpanotyön riittävä resursointi. Maat toivovat, että asiasta keskusteltaisiin jäsenmaiden, komission ja tarvittaessa Euroopan parlamentin kanssa Suomen puheenjohtajuuskauden aikana.

Asiasta käytiin poikkeuksellisen vilkas keskustelu, johon osallistui kaikkiaan parikymmentä jäsenmaata. Saksa esitti keskustelussa yhtenä vaihtoehtona asetuksen toimeenpanon määräajan lykkäämistä, mikä sai muiden jäsenmaiden taholta osakseen sekä kannatusta että vastustusta. Jäsenmaat kuitenkin yhtyivät laajana rintamana Saksan ja Irlannin yleiseen huoleen tilanteesta ja toivoivat komissiolta aktiivisia toimia.

Puheenvuorossaan komissaari Andriukaitis kiisti tilanteen vakavuuden eikä pitänyt täytäntöönpanon määräajan siirtämistä tarpeellisena. Komission mukaan ilmoitettuja laitoksia saadaan nimettyä ainakin 20 vuoden loppuun mennessä. Komissaari myös muistutti, että asetuksen toimeenpano on pohjimmiltaan jäsenmaiden velvollisuus.

- b) Asetus terveysteknologian arvioinnista ja direktiivin 2011/24/EU muuttamisesta**
= *Puheenjohtajavaltion tilannetiedotus*

Puheenjohtaja esitteli HTA-asetuksen neuvottelutilannetta koskevan edistymisraportin ja toivotti Suomelle onnea jatkoneuvotteluissa.

Komissaari Andriukaitis tyytyi vakuuttamaan komission joustavuutta ja yhteistyökykyä, jotta jatkossa löydettäisiin kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. Muuta keskustelua ei syntynyt.

- c) Terveysministerien epävirallisen kokouksen (Bukarest 14.-15.4.2019) ja muiden Romanian puheenjohtajakaudellaan järjestämien kokousten tulokset**
= *Puheenjohtajavaltion tiedotusasia*

Puheenjohtaja kävi läpi Bukarestissa huhtikuussa järjestetyn epävirallisen terveysministerikokouksen ja muiden Romanian kauden päätapahtumien antia.

d) EU:n/ETA:n tuhkarokkotilanne*= Komission tiedotusasia*

Komissaari Andriukaitis nosti esiin komission huolen ajankohtaisesta tuhkarokkotilanteesta Euroopassa. EU:n tartuntatautiviraston ECDC:n arvion mukaan EU:n alueella 4,5 miljoonaa lasta ja nuorta on vaarassa saada tuhkarokkotartunnan rokotuskattavuuden puutteiden takia. Vuodesta 2016 lähtien kehitys on mennyt selvästi huonompaan suuntaan ja tartuntojen määrä on noussut merkittävästi. Komissaari totesi, että asiaa tullaan käsittelemään myös EU:n terveysturvakomiteassa. Andriukaitis viittasi myös komission ja Maailman terveysjärjestön WHO:n 12.9.2019 Brysselissä järjestämään globaaliin rokotushuippukokoukseen, jonka päätavoitteena on vahvistaa poliittista sitoutumista rokottamiseen.

e) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma*= Suomen valtuuskunnan tiedotusasia*

Ministeri Kiuru esitteli Suomen 1.7.2019 alkavan EU-puheenjohtajakauden yleiset ja terveyteen liittyvät painopisteet ja päätapahtumat. Terveysneuvosto kokoontuu Suomen kaudella 9.12.2019 Brysselissä.

Komissaari Andriukaitis kiitteli Suomea hyvin valituista teemoista (hyvinvointitalous, EU:n rooli globaaliterveydessä) ja ilmaisi komission tuen niille. Komissaari piti tärkeänä hyvinvointitalouden kytkemistä vahvasti EU:n sosiaaliseen pilariin ja korosti erityisesti prevention merkitystä talouden kannalta.

* * *

Kokouksen yhteydessä ministeri Kiurulla oli kahdenväliset tapaamiset Espanjan, Ruotsin ja Maltaan terveysministereiden, Ison-Britannian valtiosihteerin sekä komissaari Andriukaitiksen kanssa. Keskustelujen pääaiheena oli Suomen alkava puheenjohtajakausi ja sen teemat. Ministeri Kiuru osallistui myös Saksan terveysministerin aamiaistilaisuuteen yhdessä Viron ja Hollannin terveysministereiden kanssa.

Suomen edustajat

Ministeri Krista Kiuru

sekä virkamiesvaltuuskunta Minna Kivimäki (EUE), Veli-Mikko Niemi (STM), Reetta Honkanen (STM), Maria Oksa (STM), Ville Korhonen (VNK), Ulla Närhi (EUE), Pasi Mustonen (EUE)

Asiakirjat

Asialistan mukaiset asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	kansanterveys, lääkintälaitteet, MERTENS, terveydenhuolto, terveyspolitiikka, työllisyys-sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto, tartuntataudit
Hoitaa	MMM, STM, TEM, UM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, LVM, OKM, OM, PLM, SM, TPK, TULLI, VTV, YM
